

משום ד"היום הזה" שייך הוא באמת לעמלק. ומפלתו הוא ענין של "למחר". ונמצא, דמציאותו של עמלק בעולם "ביום הזה", מאפילה היא על ההכרה של מציאות ה"למחר". ומכיון שענין זה נוהג הוא במציאות, הרי בהתאם לזה כך הוא המצב גם בתורה. ומפני כך במאמרו של משה ליהושע "צא הלחם בעמלק וגו'" תיבת למחר אין לה הכרע. כי על כן גם חוסר הכרע זה שייך הוא למלחמתו עם עמלק.

ה. וכל און בוחנת, מקשיבה היא את ההדגשה הזו בוקעת ועולה מתוך בקשתה של אסתר. כי בשעה שבקשה אסתר על הוספת יום של מחיית עמלק בשושן העיר, לא בקשה אלא שיהיה גם מחר כדת היום. מפני שבעצם, בתחומי "היום הזה" גרידא אי אפשר לה למפלתו של עמלק וכל הענין אינו נעשה אלא בצירוף ענינו של "למחר". וחוזרים אנו להתחלת הדברים שמגלת אסתר אינה עומדת להתבטל לימות המשיח. שמכיון שכל-כולה עומדת היא המגלה הזו בסוד "מחר כדת היום" ממילא מופקעת היא ממהלך הביטול של שאר כתבי הקדש. מפני שביטול זה הוא הקו המבדיל בין "היום" ובין "למחר". ומגלת אסתר מופקעת היא מהבדלה זו שכן בה שולט הוא המהלך של "מחר כדת היום".

יציאת המצאה

ענין ו

א. בשעת סעודת פורים שאל אחד מן המסובין: הנה הפזמון שושנת יעקב נתקבל בתפוצות ישראל בתורת זמר-שמחת-פורים. והדבר תמוה, הלא הענין של עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי חקוק הוא בעומקה של שמחת פורים, ואם כן כיצד יתכן שדוקא אותו הזמר המדגיש בהבלטה יתירה את הידיעה של ההבדל שבין ארור המן לברוך מרדכי, ישמש ביטוי עבודת היום של שמחת פורים?

ב. תשובה: עלינו להזכיר כאן יסוד אחד החוזר ונשנה הולך ומתבאר בבית מדרשנו בתכיפות. כשאנו מבחינים בהבדל הנמצא בין שני ענינים דומים בחיצוניותם, – כי אז על כרחך כי ההבדל הניתן בהם שרוי הוא בפנימיותם. ככל אשר תרבינה השכבות העליונות אשר בהן שולט הוא הדמוי; כן לעמת זה, יתברר לפנינו עומק מקומה של נקודת ההבדלה. וככה נולדת היא ההיכי תמצא של עבודת הכרת ההשוואה לשם הכרת עומק ההבדלה. בכל סוגי ההבדלה הנמצאים בתורה, אין למצוא הבדלה יותר גדולה מאשר ההבדלה בהגדרה דיום הכפורים. גורל אחד להשם וגורל אחד לעזאזל. חודה של ההבדלה הזו עוקצת היא את הבשר עד שאנו מזדעזעים ממש למקרא שני הגורלות הללו במשפט אחד. אבל דוקא בכאן, במקום ההבדלה המוחלטת במלא תקיפותה – נמצאת לנו עבודת השואה במלא דקדוק חומרתה. כי לפי ההלכה שני השעירים הללו, להשם ולעזאזל, צריכים להיות שוים בקומה במראה ובדמים. הנה אותו האדם העוסק בלקיחת שני השעירים הללו, ועומד על המחיר בכדי להשוות את שני השעירים בדמים, לכאורה הרי הוא מתעסק בעבודת השואה ודימוי של שני ענינים להדדי. אבל במעמקים, הרי המהלך הפוך הוא מן הקצה אל הקצה. כי כל הטיפול הזה, אינו בא אלא לגלות ולברר את עומק-עמקה של ההבדלה אשר בפעולת ההגדרה. כי לפי גודל הריבוי של השטחים החיצוניים אשר השויון תופס בהם; כן לעמת זה, הולכת היא הבדלת ההגדרה וחודרת למעמקים יותר גנוזים.

ג. והנה השעיר הקדום לשני שעירי יום כפור הללו, הוא איש השעיר הראשון, הלא הוא עשו איש שעיר. ההבדלה בין השעיר הזה ובין אחיו, צריכה היא לחדור בשכבה העמוקה ביותר השרויה מתחתם של כל מיני הדמיון וסוגי השויון השולטים בכל השטחים העליונים הצפים על גביו של עומק הבדלה הזה. והכתוב צווח ואומר: הלא אח עשו ליעקב, ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי. כלומר, תהומיותה של ההבדלה שבין עשו ליעקב מתבררת היא דוקא אחרי עצמת ההכרה באחווה ובדמיון שביניהם.

ד. וזהו הסוד הנורא, של אהבת יצחק לעשו. ההבדלה בין יעקב לעשו מפעפעת היא במעמקים כאלו, עד שהיא צריכה לעבור דרך ההשוואה היותר נשגבה. וההשוואה היותר נשגבה אשר בה עשו מתדמה ליעקב, היא האהבה שזכה לה עשו בבית אבא. לעמת זאת, גם ההבדלה היותר תהומית והיותר יסודית בין זכויותיהם של עשו ויעקב, נשתרשה בבית אבא. כי על כן ההבדלה הזו גנוזה היא בחילוק ברכותיו של יצחק ליעקב ולעשו. ובכדי שההבדלה הזו תפעל בעומק שאין אחריו עומק, – מן ההכרח היה שההבדלה התהומית בין ברכותיו של אבא, תתגלגל דרך ההשוואה הנשגבה של אהבת אבא. עצם השתלשלות המאורע של ברכותיו של יצחק מאהבתו אל עשו הוא מתחיל. ההבדלה היותר עמוקה דרך ההשוואה היותר נשגבה.

ה. ככל החזון הזה מתקיים בנו בעבודת היום של מחיית זרעו של עשו.

ו. הנה חובת הביסוס עד דלא ידע. חושבים אנחנו, כי ביסוס זה ממצה הוא את מהותו של עיצומו של יום הפורים. אם ככה אנחנו חושבים אין אנחנו אלא טועים. ומהלך הענין כך הוא. ביום מחיית זרעו של עשו, הרי השלהבת הנדלקת במלוא ההויה – היא שלהבת ההבדלה בין יעקב לעשו. כאמור, אין השלהבת הזו דולקת יפה אלא כשהיא נאחזת בעוצם הדמיון ובעומק השויון הנמצא בין שני המובדלים הללו. ואנו מתבסמים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. אותה שעה אנו עומדים בדוגמא של אותו איש המקדש המשתדל בכל כחו להשוות את השעיר להשם ואת השעיר לעזאזל במראה ובקומה ובדמים. גם הוא אז בבחינת לא ידע בין השעיר להשם ובין השעיר לעזאזל. זהו ה"עד דלא ידע" של יום הכפורים. וביום הפורים (בסוד יום כפורים: יום כ-פורים) עומדים אנחנו מבוססים ועמלים בעבודת ההשוואה של הארור אל הברוך בכדי שאחר כך נשלח את הארור לעזאזל מתוך הבדלה מוחלטת. ונדבקים אנו בהגנת זכותו של יצחק אבינו שלא יצא חלילה מכשול